

Technická směrnice

č. 08 - 2011

kteřou se stanovují požadavky a environmentální kritéria pro propůjčení ekoznačky

Lepidla a tmely ředitelné vodou

Cílem stanovení požadavků a environmentálních kritérií pro udělení ekoznačky je zejména podporovat:

- snižování uvolňování těkavých organických látek, toxických a jiných znečišťujících látek do životního prostředí,
- snižování používání nebezpečných látek,
- poskytování informací, které umožní spotřebiteli používat výrobek účinným způsobem minimalizujícím celkový dopad na životní prostředí.

Lepidla a tmely na bázi rozpouštědel obsahují ve značném množství škodlivé látky, které při vlastní výrobě i použití, ale i při zneškodňování odpadů negativně ovlivňují životní prostředí a zdraví lidí. Vodou ředitelná lepidla a tmely proto znamenají významný přínos pro zlepšení životního prostředí i ochrany zdraví. Požadavky a environmentální kritéria umožňují získat ekoznačku výrobkům s nižší zátěží pro životní prostředí během celého jejich životního cyklu a zátěží nižší, než je u srovnatelných výrobků na trhu běžné. Kritéria navíc posilují u spotřebitelů povědomí o ochraně životního prostředí.

Technická směrnice č. 08 - 2011 je harmonizována s odpovídajícími předpisy pro udělování ekoznačky v zahraničí, konkrétně s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 66/2010 o ekoznačce EU, které stanoví, že ekoznačka může být udělena produktu s vlastnostmi, které mu umožňují přispívat ke zlepšení klíčových environmentálních aspektů, a že kritéria pro udělení ekoznačky se stanovují podle výrobových kategorií.

1 Definice pojmů

Pro účely této směrnice:

- 1.1 Lepidlo je nekovová látka schopná spojovat materiály povrchů s tím, že lepený spoj disponuje potřebnou vnitřní pevností.
- 1.2 Tmel je hmota předem nevytvarovaná, kterou lze do spáry nanášet a která je současně schopna přilnout k jejím povrchům a tak spáru utěsnit, aby bylo zabráněno pronikání vlhkosti a/nebo vzduchu mezi stavebními prvky, díly nebo součástmi ze stejných nebo odlišných stavebních hmot.

- 1.3 Těkavá organická látka (VOC - volatile organic compound) je jakákoliv organická sloučenina nebo směs organických sloučenin, s výjimkou methanu, která při teplotě 20°C (293,15 K) má tlak par $\geq 0,01$ kPa nebo má odpovídající těkavost za konkrétních podmínek jejího použití, a která může v průběhu své přítomnosti v ovzduší reagovat za spolupůsobení slunečního záření s oxidy dusíku (NO_x) za vzniku fotochemických oxidantů.
- 1.4 Halogenované rozpouštědlo je přípravek obsahující alespoň jednu organickou sloučeninu, která obsahuje v molekule přinejmenším 1 atom halogenu (fluoru, chloru, bromu či jodu).
- 1.5 Organické rozpouštědlo je jakákoliv těkavá organická látka, která je užívána samostatně či ve směsi s jinými látkami k rozpouštění surovin, produktů nebo jako ředidlo, jako disperzní prostředí, jako prostředek používaný k úpravě viskozity či povrchového napětí, jako změkčovadlo či jako ochranný prostředek.
- 1.6 Aromatická rozpouštědla jsou organická rozpouštědla, která mají v molekulární struktuře benzenové jádro.
- 1.7 Bod vzplanutí je nejnižší teplota [vyjádřená jako t (°C) nebo T (K)], korigovaná na atmosférický tlak 101,3 kPa, při které kapalina za podmínek definovaných ve zkušebních metodách uvolňuje páry v takovém množství, že se z nich ve zkušebním kelímku při smíchání se vzduchem vytvoří výbušná směs.

2 Vymezení kategorie

Tato technická směrnice se vztahuje na vodou ředitelná lepidla a tmely, tj. výrobky, jejichž pojiva jsou ve vodě rozpustná nebo dispergovatelná.

3 Základní požadavky

- 3.1 Vodou ředitelné lepidlo, resp. tmel, označené ekoznačkou, musí splňovat požadavky na bezpečný výrobek ve smyslu zákona č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů (zákon o obecné bezpečnosti výrobků), ve znění pozdějších předpisů. Dále musí splňovat platné technické, bezpečnostní, zdravotní, hygienické a jiné předpisy, včetně předpisů týkajících se ochrany životního prostředí, vztahující se na výrobek a jeho výrobu, zejména:
 - zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a navazující nařízení vlády č. 163/2002 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky, v platném znění,
 - zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů,
 - zákon č. 20/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů,
 - zákon č. 188/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
 - zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
 - zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.
- 3.2 Vodou ředitelné lepidlo, resp. tmel, označené ekoznačkou, musí mít užité vlastnosti srovnatelné nebo lepší než obdobné výrobky stejné kategorie.

4 Specifické požadavky a environmentální kritéria

- 4.1 Lepidlo, resp. tmel, nesmí obsahovat chemické látky, které jsou klasifikovány jako látky vysoce

toxické, toxické, nebezpečné pro životní prostředí, karcinogenní, mutagenní a toxické pro reprodukci a jsou označeny R-větou R 23, R 24, R 25, R 26, R 27, R 28, R 39, R 45, R 46, R 48, R 60 a R 61. Výjimkou jsou přísady použité v receptuře jako konzervační prostředky a označené R-větou: R 23, R 24, R 25, R 26, R 27, R 28, R 39, R 48 (nebo kombinací těchto vět), obsah těchto látek ve výrobku nesmí překročit nejvyšší přípustnou koncentraci 0,1 % hm.

- 4.2 Obsah těkavých organických látek nesmí být vyšší než 5 % hm.
- 4.3 Výrobek (lepidlo, resp. tmel) nesmí obsahovat halogenovaná rozpouštědla ani nemohou být tato rozpouštědla nezbytná pro použití výrobku (maximální přípustná koncentrace je do 0,1 % hm.)
- 4.4 Výrobek nesmí obsahovat aromatická rozpouštědla (max. přípustná koncentrace je do 0,1 % hm.)
- 4.5 Obsah volného formaldehydu v 1 kg lepidla, resp. tmelu, nesmí být vyšší než 10 mg.
- 4.6 Obsah těžkých kovů v kyselém vodném výluhu zaschlého nátěru lepidla, resp. tmelu, může být maximálně:

rtuť (Hg)	60 mg
olovo (Pb)	90 mg
kadmium (Cd)	75 mg
baryum (Ba)	500 mg
antimon (Sb)	60 mg
šestimocný chrom (Cr ^{VI})	60 mg

v přepočtu na 1 kg zaschlého vzorku.

- 4.7 Bod vzplanutí nátěrové hmoty musí být vyšší než 61°C (tzn. dle Evropské dohody ADR není tato nátěrová hmota klasifikována jako hořlavá).
- 4.8 Dodatečná modifikace lepidla, resp. tmelu před jeho aplikací může být prováděna pouze s přípravky, které splňují výše uvedené požadavky této směrnice.
- 4.9 Obalové prostředky použité na spotřebitelské, skupinové a přepravní balení musí být vratné, recyklovatelné (z recyklovatelných materiálů) nebo při odstraňování bez rizik. Na obalech musí být uvedeny pokyny a informace o správném způsobu nakládání s použitým obalem v souladu se zákonem č. 477/2001 Sb., o obalech, ve znění pozdějších předpisů, (resp. dříve uváděné ČSN 770052-2 Obaly. Odpady z obalů. Část 2: Identifikační značení obalů pro následné využití odpadu z obalů (nové, přepracované vydání, březen 2002).

Nepřípustný je obal z PVC.

- 4.9 Výrobci se doporučuje informovat spotřebitele o ekologických vlastnostech výrobku.

5 Posuzování a ověřování

- 5.1 Splnění základních požadavků prokazuje výrobce nebo dovozce:

- písemným prohlášením o typu výrobku a jeho užitných vlastnostech,
- písemným prohlášením o shodě výrobku s technickými předpisy a o dodržení stanoveného postupu posouzení shody,
- složením výrobku a bezpečnostním listem jednotlivých složek ve smyslu zákona č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých dalších zákonů, v platném znění,
- čestným prohlášením, že s ním není vedeno správné řízení za porušování legislativních předpisů týkajících se životního prostředí a prohlášením o dodržování ekologických zásad při výrobě předmětného výrobku.

- 5.2 Splnění specifických požadavků posoudí příslušný odpovědný orgán na základě předložené dokumentace nebo výsledků laboratorních testů provedených nebo posouzených v ČR autorizovanou nebo akreditovanou osobou. Testování výrobků se provádí dle následujících zkoušek:
- 5.2.1 Stanovení obsahu těkavých organických látek plynovou chromatografií s vhodným detektorem.
- 5.2.2 Stanovení obsahu halogenovaných rozpouštědel metodou plynové chromatografie ve spojení s vhodným detektorem (hmotnostním, hmotnostně selektivním, plamenoionizačním).
- 5.2.3 Stanovení obsahu aromatických uhlovodíků metodou plynové chromatografie s vhodným detektorem.
- 5.2.4 Stanovení obsahu volného formaldehydu spektrofotometricky nebo polarograficky (mez detekce použité metody musí být min. 5 mg).
- 5.2.5 Stanovení obsahu těžkých kovů v kyselém výluhu podle:
ČSN ISO 3856 Nátěrové hmoty. Stanovení „rozpuštěných“ kovů (67 3035):
Část 1: Stanovení olova. Metoda plamenové atomové absorpční spektrometrie a spektrofotometrická metoda s dithizonem.
Část 3: Stanovení obsahu barya. Metoda plamenové atomové emisní spektrometrie.
Část 4: Stanovení kadmia. Metoda plamenové atomové absorpční spektrometrie a polarografická metoda.
Část 6: Stanovení celkového obsahu chrómu v kapalné části nátěrové hmoty plamenovou atomovou absorpční spektrometrickou metodou.
ČSN ISO 7252 Nátěrové hmoty. Stanovení celkového obsahu rtuť. Bezplamenová atomová absorpční spektrometrická metoda (67 3036).
- 5.2.6 Stanovení bodu vzplanutí podle ČSN EN 924 Lepidla - Rozpouštědlová a bezrozpouštědlová lepidla. Stanovení bodu vzplanutí (66 8542).
- 5.3 Při posuzování žádosti a kontrole dodržování požadavků a kritérií u žadatele o ekoznačku, výrobce, bude vzato v úvahu zavedení uznaných environmentálních manažerských systémů, jako je certifikace podle ČSN EN ISO 14001 nebo registrace Programu EMAS podle Nařízení EP a Rady (ES) č. 761/2001.
Rovněž bude vzato v úvahu zda má žadatel o ekoznačku, výrobce, systém řízení kvality certifikovaný podle normy ČSN EN ISO 9001.

6 Organizační záležitosti

Organizační záležitosti k podání přihlášky k výběrovému řízení pro propůjčení ekoznačky, ochranné známky „Ekologicky šetrný výrobek“, zajišťuje CENIA, česká informační agentura životního prostředí, pracoviště Agentura pro ekologicky šetrné výrobky, Litevská 8/1174, 100 05 Praha 10.

7 Platnost

Tato technická směrnice nabývá účinnosti dnem podpisu a má platnost do 30.6.2013.

V Praze dne 10.5.2011

Tomáš Chalupa
ministr životního prostředí